

Сніговий В. В., студент,
Миколаївський інститут права Національного університету
«Одеська юридична академія», м. Миколаїв
Науковий керівник: Кльован Н. В., старший викладач

ПРИЧИНИ Й УМОВИ ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИКІВ

Запобігання незаконному обігу наркотиків є одним із головних завдань правоохоронних органів на сучасному етапі розвитку держави, оскільки даний вид злочинності є серйозним соціальним чинником, що негативно впливає на стан здоров'я і благополуччя людей, розвиток суспільства в цілому. Збільшується кількість осіб, які незаконно вживають наркотики; зростає число злочинів, пов'язаних з їх обігом; наркозалежна особа перебуває у стані підвищеної готовності до вчинення злочину з метою отримання коштів на їх придбання [2, с. 48]; все виразніше проявляється прагнення наркозлочинців до «відмивання» грошей, корумпування представників органів влади та управління. Визначення детермінантів даного виду злочинності спрямовує і конкретизує запобіжну діяльність.

Метою даної статті є виявлення детермінантів злочинності у сфері обігу наркотиків задля належної протидії даному виду злочинності.

Незаконний обіг наркотиків, як вид злочинності та соціальна проблема, має три аспекти; медичний, правовий і соціальний, тому визначення його детермінант має будуватися з урахуванням цього, а також згідно кримінологічних положень про їх структурування за рівнями та характером на окремі детермінаційні комплекси. Стійкість і просторове розповсюдження незаконного обігу наркотиків, зокрема його транснаціональний характер, обумовлюють пошук його причин і умов в усіх сферах: соціально-економічній, політичній, організаційно-правовій, культурологічній, соціально-психологічній, а також сімейно-педагогічній, дозвільній та ін.

Соціально-економічні детермінанти, які виражаються у низькому соціальному забезпеченні населення, високому рівні безробіття, неадекватності заробітної плати, які не можуть забезпечити життєво важливі потреби, а також прояв системної кризи в економіці, спад виробництва тощо, обумовлюють як криміналізацію населення (наркобізнес), так і наркотизацію через соціальне напруження, фрустрації тощо. Незаконний обіг наркотичних засобів перетворився на комерційну індустрію, яка стала невід'ємною частиною злочинної економіки. Поширення наркотиків уже давно набуло організованих форм і основна причина розвитку цього злочинного прояву полягає в його винятковій

прибутковості.

Культурологічні причини і умови. Рівень культури сучасного громадянина складається з цілого комплексу явищ, в якому значну роль відіграють комунікативні канали інформації і засоби масової інформації. Останні мають найбільш вагомий вплив на ціннісні орієнтири молоді, процес наркотизації і формування субкультури наркоманів. Кількісно-якісні характеристики наркозлочинності залежать від морального стану суспільства, правосвідомості, рівня загальної та правової культури. Економічне збіднення країни супроводжується маргіналізацією населення та викликає недовіру, розчарування в потенційну можливість досягнення економічного благополуччя в країні. Багато людей живуть в стані гострої депресії. Це сприяє тому, що все більші верстви населення залучаються до вживання наркотиків та беруть участь в їх розповсюдженні.

Детермінанти у сфері дозвілля. Важливе значення у формуванні особистості людини має вільний від навчання і роботи час. Оскільки наркотизацією вражено в основному молодь, то відсутність позитивної сфери дозвілля в цій групі населення на ґрунті розповсюдження споживчої ідеології та вседозволеності й розбещеності призводить до того, що вільний час заповнюється непродуктивним дозвіллям. В негативному дозвільному середовищі, особливо молодіжному, найчастіше відбувається розповсюдження наркотиків «вродріб», зокрема синтетичного походження, та втягування до їх вживання. Так дослідження Харківського НДІ неврології і психіатрії свідчать, що один наркоман за своє життя втягує до вживання наркотиків до 200 осіб [1, с. 127].

Сімейно-педагогічні причини і умови тісно пов'язані з соціально-економічними та культурологічними. Найбільш важливе місце в процесі становлення людини, і зокрема підлітка, на шлях девіантної поведінки грає обстановка в сім'ї та навчальному закладі, яка має виключне значення в структурі причин наркоманії молоді. Моральні цінності, інтереси, основи правосвідомості та поведінки, закладені в сім'ї та школі є базовими і надалі практично не піддаються змінам. Дослідження показали, що батьки, які виховують дитину в неблагополучних сім'ях, самі часто виховувалися в таких же умовах, саме ця категорія входить в групу ризику. У той же час упущення педагогічного характеру у вихованні людини, також є факторами становлення молодих людей на шлях наркоманії.

Соціально-політичні причини та умови проявляються у відсутності цілеспрямованої реалізації антинаркотичної політики. Використання території України як зони транзиту наркотиків із країн-виробників, яке обумовлено географічним розташуванням, наявністю спільних кордонів з багатьма країнами також сприяє розвитку незаконного обігу наркотиків, зокрема важких: героїну та кокаїну.

Крім того, розвиток незаконного обігу наркотиків в Україні

детермінують такі чинники: недоліки в організації митного і контрольно-пропускного режиму; недостатня ефективність взаємодії з правоохоронними органами сусідніх держав у напрямку протидії наркобізнесу; широке втягування громадян держави, передусім працівників транспорту (особливо морського), у незаконні операції з наркотиками за кордоном; інтернаціоналізація наркобізнесу; використання потенціалу хіміко-фармацевтичної, хімічної промисловості для незаконного виготовлення наркотичних засобів та психотропних речовин [3, с. 195].

Література

1. Білий П. М. Профілактичні аспекти наркоманії // Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. «Боротьба з наркобізнесом: проблеми та шляхи їх вирішення» / П. М. Білий. – Одеса: НДРВВ ОЮІ НУВС, 2002. – С. 125-129.
2. Музика А. А. Відповідальність за злочини у сфері обігу наркотичних засобів / А. А. Музика – К.: Логос, 1998. – 323 с.
3. Якимова С. Детермінація злочинності у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів / С. Якимова // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2014. – С. 193-198.

УДК 343

Фещенко Ю. Р., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Рибікова Г. В., старший викладач

СПІВВІДНОШЕННЯ СТАДІЙ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ І СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ

Досудове розслідування – це перша стадія кримінального процесу, метою якої є викриття винуватих та забезпечення відшкодування завданої злочином шкоди і можливої конфіскації майна. У цій стадії слідчий, прокурор зобов'язані дослідити обставини кримінального правопорушення.

Основним призначенням стадії досудового розслідування є вирішення питання про формулювання і формування обвинувачення, яке передається прокурором до суду. У разі встановлення обставин, що перешкоджають притягненню особи до кримінальної відповідальності, кримінальне провадження закривається. Якщо під час розслідування будуть встановлені обставини, що звільняють особу від кримінальної відповідальності, то провадження має бути направлено до суду [1, с. 214].

Стадія досудового розслідування має кримінально-правове та кримінально-процесуальне значення.